

Evelin Ilves

Ons 01.01.10 kuidagi eriline? Ühelt poolt – äratuskellatu hommikuga nagu iga teinegi vaba päev. Teisalt – eriliseks teeme oma päevad ikkagi ise. Kui oleme endale järjekordselt mõne uusaasta-lubaduse andnud, on paslik kohe alguses sellega pihta hakata. Sest kiirelt uksest sisse lipsav rutiin on kindlaim viis tappa mistahes eriline algatus. Siiski, kui suur osa suitsetamisest, ülekilodest, mängukirest, teleseepidest, õhtusest tipsutamisest ja veel tuhandest muust pahest loobuda soovijaist seda tegelikult suutnud? Miks see ikkagi ei tööta?

Lihtsa vastuse andis üks juhuslik jutuajamine serblase Saša Plećevićiga. Oma igapäevase arstitöö kõrvalt Belgradi sõjaväehaiglas on ta end "elu sunnil" ka treeneriks ja toitumisspetsialistiks koolitanud. Seega minu jaoks üks tore kohtumine igakülgset õpetatud isandaga, kes kõneleb lihtsatest asjadest. Lihtsast toidust. Lihtsast liikumisest. Lihtsast lävimisest oma minaga.

"Ära seo end jäikade lubadustega, see muudab sind lubaduse orjaks", sõnastab Saša ühe oma lihtsatest tõdedest, "orja ja isanda suhe on teadagi missugune – vihkamine ja viilimine". Tõepoolest, kohe kui oleme end mingi režiimi või dieedi külge aheldanud, tekib tasakesi aga kindlalt tahtmine sellest eemalduda. Selge see – ahelad ei meeldi ju kellelegi, need tuleb heita ja põgeneda! Sama seaduspärasus kehtib ka iseend oma otsuse või lubadusega orjastades...

Ma polnud endale sõnastanud, miks ühed otsused saab täide viidud ja teised mitte. Miks ühed tööd ja tegemised – olgugi rasked ja eneseületamist nõudvad – on siiski nauditavad ja edukad, teised aga unustuseni venivad. Saladus on selles, kelle käes on ohjad. Kes on isand – sina või lahendamist vajav probleem.

Meenus, kuidas mu esimesel Äрма-suvel ütles külla tulnud kauge sugulane seelikutriibuliste talu-uste kohta: tead, miks see idee nii tore on: vaata, mustale triibule järgneb kollane või roosa ja siis tuleb taas mõni süngem toon. Kokku on kõik aga kirev ja rõõmus. See aitab sul meeles hoida elu mängulist poolt. Ära lase talul enda üle võimust võtta. Ära taha liiga palju – tema lööb su alati üle, siis saab sust ori.

Teadsin seda tunnet küll – ühe lilleaseme istutamisel mõlguvad meeles juba järgmised peenrad, kolme vareme konserveerimisel tuleb jõuga tagasi hoida teadmist veel kaheteistkümnest kivirusust, mis kuskil siinsamas turritades omalegi uut elu nõuavad. Teed on vaja korda teha ja iga lõigatud võsaruutmeetri tagant paljastub uus hektar veelgi tihedamat kolepuistikku...Kui mina unustan, et ma tulin siia rõõmu pärast, surub tegemata tööjärg mu üsna varsti kurnatusse. Kui ma liiga palju ei taha, jääb rõõm alles, mis lõpuks ka talu õitsema aitab...

Kui järele mõelda on seda orjamentaliteeti meie kõigi eludes. Mis muud kui ükskõiksus ja minnalaskmine, otsustamatus iseenda elu üle ole need põhjused, mis arenenud riikide, Eesti sealhulgas, rahva heaolu ja tervise vabalangemiseni viinud. Kes on isand ja kes ori, kui poes toitu ostame? Kas otsuse teed sina või hoopis kaupmees ja reklaam? Kes vastutab sinu hea enesetunde, tervise eest? Sina ise või ikkagi imettegeva retseptiga varustatud arst? Ja kui ma tahan moodsat kosmoseturismi harrastada, kas siis on süüdi loll valitsus, kelle juhtimisel ma vajalikku sõiduraha teenida ei saa või hoopis minu võimalustega vastuolus olevad soovid?

Nõnda edasi eneselt küsides sõnastame endale tegelikult vastuse ka küsimusele: Kas 2010 on kuidagi eriline. Miks mitte? Hakkaks peale lihtsatest asjadest. Lihtsast toidust. Lihtsast liikumisest. Lihtsalt iseendast. Jah, tuleks tagasi enda juurde. Võtaks oma elu üle otsuste tegemise enda kätte tagasi. Teeks nii, et Eestis orje polekski, on vaid isandad. Iseenda isandad. Nii jääb rõõm alles. Ja taludki hakkavad õitsema.

Head uut aastat!